

Zini, sargā, copē!

Sveicināti tematiskā pielikuma septītajā sezonā

Klāt jau septītā sezona, kad mūsu lasītāji no maija līdz novembrim reizi mēnesī varēs lasīt tematisko pielikumu *Zini, sargā, copē!*. Sadarbībā ar Limbažu novada pašvaldību īstenojam tās projektu, ko atbalstīja Zivju fonds, lai informētu sabiedrību par zivju resursu pētījumiem, to racionālu un saudzīgu izmantošanu, atražošanu un aizsardzību. Iepriekšējos gados šādu projektu esam īstenojuši, sadarbojoties gan ar Limbažu, gan kādreizējo Salacgrīvas novada pašvaldību.

Šogad tematiskajos pielikumos aplūkosim dažādas ar ūdeņiem un to iemītniekiem saistītas tēmas – par ūdeņu piesārņojumu, invazīvām sugām un šo faktoru ietekmi uz zivju populāciju, vidi, arī zivju resursu sargāšanu un atjaunošanu, tāpat zveju un maksšķeršanu kā nozīmīgu tautsaimniecības daļu utt.

Pirmajā šī gada tematiskajā pielikumā sniedzam ieskatu aktuālajā programmā zivsaimniecības attīstībai, raugot, vai un kā tās piedāvātos atbalsta veidus izmanto mūsupusē, kādas attīstības perspektīvas saredz šejienes zivju apstrādes uzņēmumi. Patlaban, piesaistot speciālistus no citām Eiropas valstīm un sadarbībā ar īpašniekiem, tiek meklēts risinājums, kā rīkoties ar Staiceles kādreizējās papīrfabrikas aizsprostu, kas novērtēts kā viens no lielākajiem šķēršļiem zivju migrācijai Latvijā.

Tematiskajā lapā izmantoti Kristapa AUZENBERGA zīmējumi

SIA Aļģes-1 iesaistās jaunajā atbalsta programmā piekrastes zvejniekiem

Šobrīd atvērta jaunā programma zivsaimniecības attīstībai 2021.–2027. gadam. Atbalstam piesakās arī mūsupusē. Kuivižu uzņēmums SIA *Aļģes-1* pretendēja uz atbalstu zvejniekiem piekrastes zvejā un nupat apstiprināts viņu projekts par konkurētspējas un zvejas kapacitātes paaugstināšanu piekrastes zvejā.

Atbalstu zvejniekiem piekrastes zvejai vienā kārtā vienam projektam var piešķirt līdz 30 tūkstošiem eiro. *Aļģes-1* iecere atbalstīta ar aptuveni 28 tūkstošiem eiro. Par šo atbalstu paredzēts zvejniecības uzņēmuma vajadzībām iegādāties divus portatīvos datorus, piekabi zvejas rīku pārvaldīšanai, kā arī zivju sūkni un ūdens notecēšanas kastī (abi pēdējie zvejnieku darbu īpaši atvieglos). Piekrastes zvejnieks Jānis Krūmiņš ieskicē ierīču darbības principu – zivju sūkni iegremdē stāvavadā, no kurienes ar visu ūdeni ceļ augšup lomu. Zivis pa cauruli nonāk notecēšanas kastē un, ūdenim notekot jūrā, zivis top gandrīz sausas. Tādējādi samazinās roku darbs. Jā, stāvavadu vajag ar rokām pievilkt tuvāk laivai, bet pārējo paveic sūknis. Bez šāda sūkņa un kastes zvejas laivā jābūt trim līdz četriem cilvēkiem, bet pēc ekipēšanās ar šīm iekārtām darītāju vajadzēs mazāk.

J. Krūmiņa skatījumā šāds atbalsta veids, kas īpaši mērķēts piekrastes zvejnieku konkurences veicināšanai, bija ieviešams jau sen. Jā, piekrastes zvejnieki varēja mēģināt piesaistīt, piemēram, *LEADER* atbalstu, bet tas nav salīdzināms ar šo iespēju. Sarunbiedrs uzsver, ka šī atbalsta veida pozitīvākais aspekts ir tas, ka projekta īstenošanai nav jāņem kredīts cerētās atbalsta summas apmērā, lai iegādātu nepieciešamo un tikai vēlāk (ja projekta nosacījumi un mērķi izpildīti) saņemtu apmaksu. Gan kredīta ņemšana, gan pārējās procedūras ir sarežģītas. Jaunais uzņēmējs skaidro – ja esi mazais piekrastes zvejnieks ar, teiksim, vairāku tūkstošu eiro apgrozījumu gadā, neviena kredītēšanas iestāde tik viegli nebūs gatava dot 28 tūkstošu aizdevumu, lai gan daļība projektā sniedz garantiju, ka aizdevums tiks atmaksāts. Jaunajā atbalsta programmā šādas galvassāpes izpauļ, jo šim atbalsta veidam paredzēta priekšapmaksā. Sarunas brīdī *Aļģes-1* Lauku atbalsta dienestā jau bija iesniegusi piegādātāju izrakstītos rēķinus par projektā iegādājamajām lietām. Kad atbalsta nauda no dienesta ienāks uzņēmuma kontā, to pārskaitīs piegādātājiem un mēneša laikā saņems precī.

Pirms šī projekta uzņēmums mēģināja īstenot citu – ar tūrisma attīstību saistītu. Proti, bija iecere celt atpūtas māju noma. Projekts tika apstiprināts, taču to neizdevās īstenot vairāku apstākļu dēļ. Ieilga vienošanās ar zemes īpašnieku par ceļu servitūta izveidi, turklāt ārkārtīgi pieauga būvmateriālu cenas. Ņemot to vērā un nespējot prognozēt, vai projektu īstenot izdosies, uzņēmums neriskēja tajā ieguldīt naudu. J. Krūmiņam ir vēl dažādas idejas, ko vajadzētu uzņēmumā īstenot un kam censties piesaistīt atbalstu, bet tās viņš šobrīd nav gatavs atklāt.

Kuivižu uzņēmums ar piekrastes zveju nodarbojas jau vairākus paaudzēs. Šobrīd tajā strādā trīs – pats sarunbiedrs, viņa tēvs Māris un vectēvs Jānis. Šobrīd *Aļģes-1* aktuāla reņģu zveja ar stāvadiem. Sarunas brīdī jaunais zvejnieks vērtēja, ka sezona rit labi. Grūti gan prognozēt, kāda būs turpmākā vasara, taču viņš nezaudē cerību, ka arī turpmāk veiksies. Jautāts par roņu klātbūtni, J. Krūmiņš stāsta, ka šos dzīvniekus novēro regulāri. Parasti redzami divi vai trīs, bet, iespējams, ir vēl. Stāvavadus tie mēdz patukšot. Sarunbiedrs lēš, ka ronīs dienā spēj apēst pat vairāk nekā 10 kg zivju. Vislabāk tiem garšo augstvērtīga ēdmaņa – laši u.tml.

Meklē kompromisu par zivju migrācijai traucējošo Staiceles papīrfabrikas dambi

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajā institūtā *BIOR* rīt plānota saruna par Staiceles papīrfabrikas dambi un tā nākotni. Uz to aicināti dažādi šajā jautājumā ieinteresētie, tostarp dambja īpašnieki. Tikšanās rosinājusi Pasaules zivju migrācijas fonda pārstāve Izabella Altena no Nīderlandes, kura ir projekta *Aizsprostu likvidēšana Eiropā* pētniece. Viņa Latvijā ieradies, lai palīdzētu atbrīvoties no diviem šķēršļiem upēs – Salacā un Rojā, kas būtiski ietekmē zivju migrāciju, lašu un taimiņu populāciju. Pētnieki konstatējuši, ka Latvijas upēs ir vairāk nekā 1000 dažādu šķēršļu, no kuriem 70 novērtēti kā nozīmīgāki, bet daži, to skaitā mūsupusē esošais, – kā īpaši traucējoši.

Jautājums, ko darīt ar papīrfabrikas aizsprostu pār Salacas upi Staicelē, dažādu institūciju dienaskārtībā ik pa laikam ienācis jau kopš 90. gadu sākuma. Kopsaucēju, kas apmierinātu visus iesaistītos, līdz šim nav izdevies atrast. Kad Pasaules zivju migrācijas fonds, kam ir Eiropas un pasaules mēroga pieredze līdzīgu jautājumu skatīšanā un sekmīgu risinājumu atrašanā, meklējis iespējas sadarbībai Latvijā, atsauca institūts *BIOR*. I. Altena kopš aprīļa sākuma Staiceles papīrfabrikas aizsprosta jautājumā sarunājusies ar dambja īpašniekiem, Limbažu

novada domi, dažādām institūcijām, arī sabiedrības grupām, vietējiem maksšķerņiem un daudziem citiem.

BIOR pētnieks Kaspars Abersons cer, ka izdosies atrast risinājumu arī mūsupusē objektā. Kā vienoties minētā šķēršļa jautājumā? To ietekmē vairāki aspekti. Privātpašniekam ir savas vēlmes un plāni, ko gribētu un varētu ar tiltu un aizsprostu darīt. Tāpat jāņem vērā, ka Staiceles papīrfabrika ar vēsturisko dzīvojamo apbūvi un aizsprosta tiltu pār Salacu iekļauta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā vietējas nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis. Katra darbība tajā jāaskaņo ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

Veikusi objekta statusa izpēti un uzklauzījusi dažādus laudis, I. Altena izstrādājusi rīcības plānu un jūnija pirmajā dienā *BIOR* birojā to apspriedis ar visiem iesaistītajiem. Nīderlandes speciāliste atklāj, ka plāns balstīts uz ilgtspējīgu risinājumu visam īpašumam (ne tikai dambim, bet arī papīrfabrikai) un upei, lai labums un iesaiste būtu visiem – īpašniekiem, pašvaldībai, maksšķerņiem un citiem. Pētniece secinājusi, ka īpašnieki teritoriju apsaimniekojuši, cik vien labi varējuši, lai gan tas nav bijis vienkārši fabrikas lieluma un stāvokļa dēļ. Viņiem būs nepieciešama palīdzība no malas. Tā kā kādreizējai fabrikai ir kultūrvēsturiska nozīme, I. Altena kopā ar tās īpašniekiem patlaban strādā pie plāna apvienot upes un papīrfabrikas atjaunošanu un tās jauna darbības virziena radīšanu. Tādējādi upes atjaunošana kalpotu kā palīdzīgs solis lauku reģionu attīstībai.

Par to, ko darīt ar Staiceles papīrfabrikas aizsprostu, kas traucē zivju migrācijai, patlaban aktīvi spriež visi iesaistītie

Staiceles papīrfabrikas īpašnieku pārstāvis Verners Apiņš ir gandarīts par I. Altenas ieinteresētību rast visiem pieņemamu risinājumu. Iepriekš justa atsevišķu institūciju pārstāvju auksta atieksme, tāpat dambja īpašnieki nereti atspoguļoti kā sliktie, kuri nevēlas neko risināt. – *Mēs esam par to, ka jāatrod kompromiss, bet nevēlamies palikt muļķu lomā*, – skaidro V. Apiņš. Minētais ir viņu īpašums, un ar saimniekiem jāreķinās. Fabrikai un arī dambim ir kultūrvēsturiska pieminekļa statuss, kas īpašniekiem rada papildu apgrūtinājumu. Sarunbiedrs raksturo, ka sanāk riņķa dancis, kam īpašnieki ir pa vidu. Proti, vietējā būvvalde mudina fabrikas kompleksu sakārtot, jo tas degradēts un bīstams, bet saimniekiem ierobežota rīcība ar savu īpašumu tā aizsargājamā statusa dēļ.

Ja vides laudis interesē tikai zivis un to labbūtība, tad īpašniekiem ir būtisks viss papīrfabrikas komplekss un tā attīstīšana. Viņi cenšas labiekārtot teritoriju, kurā saimniecisko darbību veic gan paši, gan atsevišķas telpas izīrē, kā arī labot laika zoba skartos fabrikas kompleksa ēku jumtus. Teritorija ļoti plaša (3,7 ha) un tas nav paveicams viegli un lēti.

Bijušas sarunas ar zinātniekiem, kuri izsacījuši vairākus variantus, piemēram,

aizsprosta tilta pārbūvi vai zivju ceļa izveidošanu. Izskanējis arī aicinājums dambi vispār nojaukt. Taču viss nav tik vienkārši, jo tas ir kultūrvēsturisks piemineklis, turklāt īpašniekiem tilts ir būtisks saimnieciskās darbības veikšanā. Pa to pārvietojas *fūres*, tehnika, kam svāra ierobežojumu dēļ nebūtu iespējams izbaukt cauri Staicelei. Ja kāds vēlas tiltu nojaukt, saprotams, ka īpašniekiem jāsaņem krietna kompensācija, jo tas pieder viņiem un nāktos pilnībā pārplānot saimniecisko darbību.

– *Patlaban uz šo jautājumu skatos diezgan pozitīvi. Arī sadarbība ar īpašniekiem vedas labi. Ņemot vērā dažādu vietējo organizāciju skatījumu, esmu pārliecināta, ka drīz pēc 1. jūnija sanāksmes tiks izstrādāts konkrēts rīcības plāns*, – informē Pasaules zivju migrācijas fonda pārstāve. Pēc *apaļā galdā* sarunām ar dambja jautājumā ieinteresētajiem I. Altena dosies atpakaļ uz Nīderlandi, kur līdz jūnija beigām turpinās strādāt pie projekta, meklējot arī finansējuma piesaistīšanas iespējas. Pēc tam viņas paveiktais un iesāktais būs jāpārņem un jāturpina citiem.

 Sākums – 6. lpp.

Zivsaimniecības attīstība un tās tendences Latvijā

Zivsaimniecībai, īpaši zvejniecībai, Latvijā ir sena vēsture un tradīcijas, ko noteikusi gan pieeja Baltijas jūrai, gan iekšējo ūdeņu bagātība. Gadiem ejot, nozare piedzīvojusi ne vienu vien kāpumu un kritumu. Šobrīd viens no galvenajiem zivsaimniecības virzītājspēkiem ir Eiropas Komisijas apstiprinātā Programma zivsaimniecības attīstībai (PZA) 2021.–2027., ko īsteno ar Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) un Latvijas valsts budžeta līdzfinansējumu. EJZAF ir Eiropas Savienības (ES) fonds, kas ES budžeta finanses novirza kopējā zivsaimniecības un jūrlietu politikas un ES Starptautiskās okeānu pārvaldības darba atbalstam. Fonds sniedz finansiālu atbalstu novatoriskiem projektiem, kurus izstrādā, lai nodrošinātu ūdeņu un jūras resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Turklāt tas palīdz sasniegt ES vides un klimata rīcībpolitikas ceļvedī *Eiropas zaļais kurss* (EZK) izvirzītos mērķus.

Eiropas Komisijas 11.12.2019. paziņojumā Briselē (COM(2019) 640 final) noteikts, ka EZK mērķis ir risināt ar klimatu un vidi saistītās problēmas, kas ir mūsu paaudzes virszudēvums. Skaidrojumā noteikts, ka EZK ir politikas iniciatīvu kopums, lai vestu ES pa zaļās pārkārtošanās ceļu uz galīgo mērķi – līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti.

Tāpat EJZAF palīdz attīstīt ilgtspējīgu *zilo ekonomiku* – saimnieciskās darbības, kas saistītas ar okeāniem, jūrām, piekrastēm un iekšējiem ūdeņiem. Tā atkarīga no inovācijām un investīcijām jūrlietu uzņēmumos, kas var radīt darbavietas un veicināt attīstību vietējās piekrastes kopienās. Pasaules Bankas definīcijā *zilā ekonomika* ir ilgtspējīgā okeāna resursu izmantošana ekonomikas izaugsmei, iztikas līdzekļu uzlabošanai un darbavietām, vienlaikus saglabājot okeāna ekosistēmas veselību. Turklāt tā ietver vairākas nozares, un piekrastes

tes tūrisms, kultūras vērtības, atjaunojamā enerģija, piekrastes un jūras transports, akvakultūra, zvejniecība, ir daļa no šīs ekonomikas.

Lai īstenotu PZA mērķus, ir izstrādāta stratēģija, vienlaikus tās stratēģisko ietvaru nosaka EJZAF regulējums 2021.–2027. gadam. Paredzēts, ka PZA ieguldījumi koncentrēsies trīs galvenajos stratēģiskajos virzienos: konkurētspējā, inovācijās un zināšanās; vides ilgtspējā un biodaudzveidībā; kā arī ilgtspējīgā zilajā ekonomikā piekrastes zivsaimniecības kopienās.

Pētījumi un prognozes liecina, ka, palielinoties iedzīvotāju skaitam pasaulē, pieaugs pieprasījums pēc zivsaimniecības produktiem. Līdz ar to zivsaimniecības uzņēmumiem jābūt gataviem pārmaiņām un jāspēj pielāgoties mainīgajām un pieaugošajām prasībām. Tāpat modernizētie un inovatīvie risinājumi zivju apstrādes sektorā dotu iespēju kāpināt darba ražīgumu, efektivitāti un piedāvāt patērētājiem produkciju ar lielāku pievienoto vērtību.

Attiecībā uz vides ilgtspēju būtiskākie izaicinājumi ir pieejamo resursu efektīva izmantošana, kā arī bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un atjaunošana. Lai varētu apkopot informāciju un izstrādāt labākos risinājumus, nepieciešamas investīcijas pētniecībā, inovācijā un zināšanu apmaiņā. Būtiska loma ir kvalitatīvai un kvantitatīvai datu nodrošināšanai atbilstoši ES prasībām.

Uzmanība tiks vērsta arī uz ilgtspējīgu *zilo ekonomiku* piekrastes zivsaimniecības

kopienās. Latvijas krasta līnijas garums ir aptuveni 496 km un tās teritorijā ir unikālas dabas vērtības. Šī kultūras mantojuma unikalitāti nosaka gan piekrastei raksturīgie objekti – ostas, bākas, gan kultūras mantojums – tradicionālais dzīvesveids, tostarp zvejniecība un vietējās tradīcijas. Attīstot zivsaimniecības kopienas un to teritoriju, svarīga ir ilgtspējīgas *zilās ekonomikas* pamatprincipu integrācija, vienlaikus attīstot piekrastē esošās zivsaimniecības kopienas un to teritoriju. PZA mērķis ir veidot videi draudzīgu un cilvēkiem tuvāku Eiropu, veicinot visu teritoriju ilgtspējīgu un integrētu attīstību.

PZA īstenošanai zivsaimniecības nozares konkurētspējas un izturētspējas kāpināšanai, kā arī ūdens dzīvo resursu ilgtspējai piešķirts publiskais finansējums – 192,7 miljoni eiro. Zemkopības ministrija informē, ka *Programmas zivsaimniecības attīstībai 2021–2027 sniegtās iespējas* līdzekļi sadalīti atbilstoši EZK prioritātēm. Vislielākais finansējums – 71,9 miljoni eiro – piešķirti, lai veicinātu ilgtspējīgas akvakultūras darbības, zvejas un akvakultūras produktu apstrādi un tirdzniecību. Nedaudz mazāk – 67,3 miljoni eiro – paredzēti ilgtspējīgas zvejniecības un ūdens bioloģisko resursu atjaunošanai. Savukārt 42,6 miljonus eiro plānots patērēt, lai attīstītu ilgtspējīgu *zilo ekonomiku* piekrastes, salu un iekšzemes apgabalos un veicinātu zvejniecības un akvakultūras kopienu attīstību.

Izaicinājumi ne tikai piekrastē, bet arī kopējā jūras telpā

Zivsaimniecības attīstībā Latvijā būtiska loma ir pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajam institūtam BIOR. Viens no tā uzdevumiem ir rūpēties par zivju un citu ūdens bioloģisko resursu ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošinot starptautiskiem standartiem atbilstošu pētniecisko darbību, veicot kvalitatīvu zinātnisko ekspertīzi un laboratoriskos izmeklējumus.

Raugoties uz pašreizējo situāciju, BIOR Zivju resursu pētniecības departamenta vadītājs Didzis Ustups norādīja uz vienu no aktuālākajām piekrastes problēmām – roņu populācijas pieaugumu un zaudējumiem, ko tie rada zvejniekiem. Lai risinātu šo jautājumu, plānots izstrādāt selektīvākus zvejas rīkus. – *Tur ir dažādas tehniskās iespējas, sākot ar materiālu. Projekta gaitā taps eksperimentāls zvejas rīks, kas neļaus roņiem piekļūt noķertajām zivīm. Vērtējot kopējo situāciju, redzam, ka Latvijā izveidota viena no izdevīgākajām roņu kompensācijas sistēmām par nozvejotajām zivīm. Bet ja roņu ir tik daudz, ka zvejnieks pat izvēlas nezvejot, tad šādos gadījumos kompensācijai nav nozīmes. Tāpēc svarīgi veidot pietiekami izturīgus un drošus zvejas rīkus, – teic D. Ustups.*

Runājot par vispārējām tendencēm zivsaimniecībā, viņš uzskata, ka viens no lielākajiem izaicinājumiem nākotnē būs jūras telpas sadalīšana, kas jau tagad ir aktuāla Ziemeļjūrā. Vēja parkiem tur plānots atvēlēt aptuveni 70% no teritorijas. – *Skatoties no zvejniecības skatpunkta, nozvejas kvotām Baltijas jūrā, visticamāk, vairs nebūs nozīmes, jo nebūs, kur zivis ķert. Cik zinu, vismaz pēc pašreizējiem noteikumiem teritorijā starp vēja parkiem nav atļauts zvejot. Iespējams, ka nākotnē sāksim attīstīt jūras akvakultūras, ko varētu audzēt starp vēja ģeneratoriem. Vai tās būs zivis, midijas vai aļģes, grūti pateikt. Ja agrāk zvejnieks bija jūras kungs un karalis, tad nākotnē tā laikam gan vairs nebūs, – norāda speciālists. Vienīgais, kas varētu paglābt jūras telpu, ir Latvijas zemā apdzīvotība un sauszemes platības, kur izveidot un apkalpot vēja parkus būtu lētāk un izdevīgāk.*

AS Brīvais vilnis izaugsmei jābūt ilgtspējīgai un stabilai

Zivju pārstrādes uzņēmums AS *Brīvais vilnis*, kas atrodas Salacgrīvā, gājis cauri dažādiem pārmaiņu laikiem. Aiz muguras tam ir vairāk nekā 70 gadu vēsture un arī dzan pieredze. Ražojot zivju konservus, senās tradīcijas tiek apvienotas ar mūsdienīgu un inovatīvu pieeju. Uzņēmumam būtiski, lai produkti būtu ne tikai veselīgi un augstvērtīgi, bet apmierinātu patērētāju vēlmes gan Latvijā, gan arī ārpus tās robežām. Šprotes, brētliņas, skumbrijas, laša pastētes un citi zivju izstrādājumi – piedāvājumu klāsts ir gana plašs un daudzveidīgs. Turklāt vienmēr tiek domāts par turpmākajiem attīstības virzieniem.

Uzņēmuma īpašnieks Māris Trankalis pastāstīja, ka pērnajā gadā daudz strādāts, lai veicinātu efektīvāku pārdošanu. Kopumā aizvadīto periodu var vērtēt kā veiksmīgu. – *Viss ir nostabilizējies, tālab varam sākt pievērsties inovācijām un domāt par kaut ko jaunu. Maija sākumā piedalījāmies «Interpack 2023» izstādē Diseldorfā, Vācijā, kur braucām iepazīties ar jaunām iekārtām, iepakojumiem un vairāk uzzināt par iespējām uzlabot*

ražošanas tehnoloģisko procesu. Domāju, ka visai drīz, iespējams, jau rudens pusē būs redzami jauni produkti un arī iepakojumi. Viens no projektiem ir pāriet uz plānāku metālu, kā arī izveidot līniju, kur attiecīgais materiāls vispār netiks izmantots. Runājot par pašu produktu, galveno akcentu vēlamies likt uz patērētāju. Ražot jau varam, bet jautājums – vai produkts būs pieprasīts, – norāda M. Trankalis. Uzņēmuma prioritāte ir ražot nevis daudz, bet iespējami kvalitatīvi. Tiecoties pēc lieliem ražošanas apjomiem un noplicinot zivju resursus ilgtermiņā varētu rasties tikai zaudējumi. Turklāt uzņēmējs atzīst, ka kvantitātei daudz grūtāk būtu kontrolēt kvalitāti.

Lielā uzmanība uzņēmumā tiek vērsta uz iespējām ietaupīt energoresursus. – *Tagad gan kurināmā cenas ir kritušās, bet visi rādītāji liecina, ka tā nepaliks. Tāpēc cenšamies meklēt risinājumus. Ja sākumā saules baterijas likās pietiekami labs variants, tad tagad, visu labi pārdomājot, saprotam, ka tas mums laikam neder. Tapat blakus tiek pārkrauta šķelda, kūdra,*

*kas rada putekļus, tāpat pēdas aiz sevis atstāj arī kaijas. Tas nozīmē, ka paneļi ātri kļūs netīri, tālab rodas jautājums, kā veikt apkopi un cik tas izmaksātu, – stāsta M. Trankalis. AS Brīvais vilnis attīstībā nozīmīga loma ir uzņēmuma finanšu departamentam, kas sadarbojas gan ar Lauku atbalsta dienestu, gan meklē citus risinājumus. – *Kāds labs paziņa reiz teica, ka zivrupniecība nav business, bet dzīvesveids. Būs savi 20 gadi, kopš esmu šajā nozarē, un, ja tā paskatās, tādi mierīgi bijuši tikai pāris no tiem. Ik pa laikam gadījušās politiskas, ģeogrāfiskas un reģionālas peripetijas. Šobrīd domājam, kā nedaudz paplašināt sortimentu, saglabāt ražošanas apjomu, kas mūs apmierina un ir videi draudzīgs, kā arī saglabāt darbavietas. Normālos tirgus apstākļos jāskatās, lai uzņēmums ir pazīstams, lai cena ir adekvāta un noslogojums optimāls. Protams, ka iestājoties Eiropas Savienībā, ir savas prasības – jauni normatīvie akti, nozvejas kvotas un tā tālāk. Bet labā ziņa ir tā, ka Latvijai zivrupniecību ir izdevies saglabāt un tā joprojām pastāv, – vērtē uzņēmējs.**

SIA Baltijas zivis-97 nākotnē raugās pozitīvi

SIA *Baltijas zivis-97*, kas atrodas Skultes pagasta Mandegās, zivju produkciju ražo jau 26 gadus. Izmantojot reņģes, skumbrijas, siļķes un citas augstākās kvalitātes zivis, top vairāk nekā 200 dažādu izstrādājumu. Zivju produkti (kūpināti, marinēti, cepti, sālīti u.c.) tiek gatavoti pēc speciālistu izstrādātām oriģinālām zivju receptēm, ņemot vērā esošo un potenciālo klientu vēlmes.

Atskatoties uz aizvadīto gadu, SIA *Baltijas zivis-97* valdes priekšsēdētājs Romāns Dončenko teic, ka 2022. gads nav bijis no vieglākajiem. Neraugoties uz uzkrāto pieredzi, izaicinājumu bijis gana daudz. – *Sešas atstājusi gan pandēmija, gan karš Ukrainā. Līdzīgi kā citi ražotāji saskārāmies ar izejvielu sadārdzinājumu. Savu ietekmi uz uzņēmumu atstāja arī dīzeldegvielas, gāzes un elektrības cenu kāpums. Agrāk energoefektivitāte nelikās tik svarīga, bet tagad ļoti jāplāno un jāskatās. Vai tās būtu saules baterijas, vai kāds cits videi draudzīgs risinājums, izdevumus jācenšas pēc*

iespējas samazināt, – norāda R. Dončenko. Viena no aizvien aktuālākām problēmām ir darbaspēka trūkums. Ar katru gadu uzņēmumam aizvien sarežģītāk ir atrast piemērotus darbiniekus. – Mums ir kādi 10 cilvēki, kuri strādā kopš pirmsākumiem, bet kopumā kadru maiņa ir diezgan liela. Cenšamies veidot stabilu komandu. Vai tas būtu ofisa cilvēks, zivju apstrādātājs, marinētājs, kurinātājs vai apkopēja – katram no viņiem ir svarīga loma uzņēmuma darbībā, – uzsver valdes priekšsēdētājs.

Lai veicinātu attīstību, uzņēmumam bijusi sadarbība ar Lauku atbalsta dienestu. Tomēr R. Dončenko atzīst, ka, startējot projektu konkursos, jāreķinās ar stingriem nosacījumiem un ne viss ir tik vienkārši, kā varbūt izskatās. – *Šobrīd prognozēt nākotni ir gandrīz neiespējami. Pats galvenais ir sekot līdzi sadarbības partneru, klientu vēlmēm un pielāgoties jaunajām prasībām. Nekas jau nav mūžīgs, bet esmu pārliecināts, ka Latvijā mūsu produkti ir un būs iecienīti. Tas redzams gan pēc dzirdētajām*

klientu atsauksmēm, gan pieprasījuma tempā vietējā Skultes tirgū. Esmu optimists, tādēļ gribas cerēt, ka smagākais periods jau aiz muguras un turpmāk varēsim vairāk koncentrēties uz produkcijas daudzveidību. Pats galvenais – saglabāt pozitīvu attieksmi un pamazām augt no vidējā līdz lielajam uzņēmumam, – pārliecināti teic R. Dončenko.

Tematisko lapu atbalsta:

 Limbažu novads

 ZIVJU

 Lauku atbalsta dienests

Par «Zini, sargā, copē!» saturu atbild projekta īstenotājs SIA «Izdevniecība Auseklis».

Lapu sagatavoja Līga LIEPIŅA un Ivita RENČE